

سلامت معنوی در برنامه‌های نظام سلامت

تألیف:

دکتر حمود عباسی

دکتر احسان شمس‌گوشکی

دکتر نازره معماریان

دکتر سید عبدالحمید بحرینیان

عنوان و نام پدیدآور: سلامت معنوی در برنامه‌های نظام سلامت/ تألیف محمود عباسی... [و دیگران]، با همکاری گروه سلامت معنوی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی، مرکز پژوهشی اخلاق زیستی و حقوق سلامت سینا.

وضعیت ویراست: [ویراست ۲]

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی حقوقی سینا، انتشارات حقوقی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۵۲ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک: 978-600-6324-83-8 ۶۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: تألیف محمود عباسی، احسان شمس گوشتکی، نادره معماریان، سید عبدالمجید بحرینیان.

یادداشت: در چاپ قبلی محمود عباسی سرشنامه بوده است.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: معنویت

موضوع: Spirituality

موضوع: بهداشت روانی - جنبه‌های اجتماعی

موضوع: Mental health--Social aspects

موضوع: سلامت - جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Health -- Religious aspects -- Islam

شناسه افزوده: سینا، محمود، ۱۳۴۲-

شناسه افزوده: فرهنگ علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران. گروه سلامت معنوی

شناسه افزوده: دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، گروه سلامت معنوی

شناسه افزوده: انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی

شناسه افزوده: International Association of Islamic Bioethics

شناسه افزوده: مرکز پژوهشی اخلاق زیستی و حقوق سلامت سینا

رده‌بندی کنگره: ۳۹۸ س ۸۳ ۳۷۶ 3L۶

رده‌بندی دیویی: ۲۰۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۰۳۷۶۶

سلامت معنوی در برنامه‌های نظام سلامت دوره چهارم

تألیف: دکتر محمود عباسی، دکتر احسان شمس گوشتکی

دکتر نادره معماریان، دکتر سید عبدالمجید بحرینیان

حروفچینی: مؤسسه فرهنگی حقوقی سینا

چاپ اول: بهار ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۶۰۰۰۰ تومان

صفحه‌آرایی: زینب حاجتمند

طراحی جلد: محمدحسن عرفان‌منش

چاپ و صحافی: پژمان

ناشر: انتشارات حقوقی

با همکاری:

گروه سلامت معنوی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی

انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی

مرکز پژوهشی اخلاق زیستی و حقوق سلامت سینا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۲۴-۸۳-۸

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، نرسیده به توانیر، بن‌بست شمس، پلاک ۸

تلفن: ۸۸۷۸۱۰۳۶

حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	بخش اول: سلامت معنوی در برنامه آموزش پزشکی و پرستاری
۱۵.....	۱- اهداف تحقیق
۱۵.....	۱-۱- اهداف کلی
۱۵.....	۱-۲- اهداف اختصاصی
۱۵.....	۱-۱- اهداف کاربردی
۱۶.....	۲- تعیین مفاهیم
۱۶.....	۱-۱- معنیت
۱۸.....	۲-۲- سلامت متون
۱۹.....	۲-۳- برنامه درسی آسکار
۱۹.....	۲-۴- برنامه درسی پنهان
۲۰.....	۳- رویکرد معنوی در آموزش پزشکی و پرستاری
۲۴.....	۴- روش شناسی تحقیق
۲۵.....	۴-۱- نوع پژوهش
۲۵.....	۴-۲- جامعه پژوهش
۲۵.....	۴-۳- جمع آوری داده ها
۲۸.....	۵- بررسی متون
	۵-۱- جایگاه سلامت معنوی در برنامه آموزش پزشکی و پرستاری سایر
۲۸.....	کشورها
۲۸.....	۵-۱-۱- آموزش پزشکی
۳۵.....	۵-۱-۲- آموزش پرستاری
۳۹.....	۵-۲- چارچوب مداخله ها آموزشی

۳-۵- جایگاه سلامت معنوی در برنامه آموزش رسمی پزشکی و پرستاری

ایران ۵۳

۴-۵- بررسی تفصیلی «برنامه آموزشی دوره دکتری پزشکی» با رویکرد

پرداختن به بُعد معنوی سلامت ۵۶

۵-۵- بررسی تفصیلی «برنامه آموزشی دوره کارشناسی پرستاری» با رویکرد

پرداختن به بُعد معنوی سلامت ۵۸

نتایج ۵۹

۱-۶- و پیشنهادت ۶۶

۲- پیشنهادات تکمیلی ۷۱

۷- محدودیت های تحقیق ۷۲

بخش دوم: سلامت معنوی و سلامت روانی ۷۵

مقدمه ۷۷

مروری بر ادبیات موضوع ۷۹

سلامت روانی ۸۰

نظریه های سلامت روانی ۸۰

دیدگاه زیست گرایی ۸۰

دیدگاه رفتاری ۸۱

دیدگاه روان تحلیل گری ۸۲

دیدگاه انسان گرایی ۸۲

تعاریف سلامت روانی ۸۳

ابعاد سلامت روانی ۹۶

شاخص های اندازه گیری سلامت روانی ۹۸

پرسشنامه های سلامت روانی ۹۸

پرسشنامه سلامت عمومی GHQ-28 ۹۸

۹۹	 پرسشنامه فهرست علائم روانی SCL-90-R
۱۰۰	 ب) سلامت معنوی
۱۰۰	 تعاریف معنویت
۱۱۱	 تعریف سلامت معنوی
۱۱۳	 ابعاد سلامت معنوی
۱۱۵	 شاخص‌های اندازه‌گیری سلامت معنوی
۱۱۵	 مقیاس سلامت معنوی پولوتزین و الیسون
۱۱۵	 درمان‌های معنوی
۱۱۸	 پرسشنامه‌های سلامت معنوی
۱۱۸	 پرسشنامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون
۱۱۸	 پرسشنامه سلامت معنوی دلمن و فری
۱۱۸	 پرسشنامه سلامت معنوی مانگلمان و همکاران
۱۱۹	 پرسشنامه سلامت معنوی سوسی
۱۱۹	 پرسشنامه سلامت معنوی ست
۱۱۹	 مطالعات انجام شده پیشین
۱۳۹	 روش‌شناسی
۱۳۹	 (۱) روش اجرا و روش گردآوری داده‌ها
۱۴۰	 (۲) روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۴۰	 (۳) ملاحظات اخلاقی پژوهش
	در این پژوهش از سوء رفتار و تقلب در پژوهش شامل برپا ریسک جعل و
۱۴۰	 تحریف پرهیز گردید.
۱۴۱	 یافته‌ها
۱۶۵	 نتیجه‌گیری
۱۷۲	 محدودیت‌ها
۱۷۳	 پیشنهادات

بخش سوم: سلامت معنوی در مراقبت‌های پایان حیات..... ۱۷۵

۱- کلیات پژوهش	۱۷۷
۱-۱- بیان مسئله	۱۷۷
۱-۲- اهمیت موضوع	۱۸۲
۱-۳- اهداف تحقیق	۱۸۲
۲- ادبیات پژوهش	۱۸۳
۲-۱- ادبیات تحقیق	۱۸۳
۳- روش‌شناسی	۱۹۱
۳-۱- نوع پژوهش	۱۹۱
۳-۲- روش کار	۱۹۴
۴- یافته‌ها	۲۰۰
۴-۱- یافته‌های تحقیق	۲۰۰
۴-۲- تحلیل یافته‌ها	۲۹۲
۴-۲-۱- تحلیل آماری	۲۹۲
۴-۲-۲- تحلیل مفهومی	۲۹۴
۴-۲-۲-۱- زمینه‌های رشته‌ای و حرفه‌ای	۲۹۵
الف - پرستاران	۲۹۶
ب - تیم پزشکی	۲۹۶
ج - روحانیون	۲۹۶
د - روش‌های مراقبتی خاص	۲۹۸
۴-۲-۳-۲- آموزش و تعلیم	۲۹۹
۴-۲-۲-۳- استانداردهای عملکرد حرفه‌ای	۳۰۱
۴-۲-۲-۴- تکنیک‌های گوش دادن فعال و دلسوزانه	۳۰۱
۴-۲-۲-۵- همراهی کردن	۳۰۲
۴-۲-۲-۶- مهارت‌های ضروری برای روحانیون	۳۰۲

۳۰۳ نتیجه گیری

۳۱۷ کتابشناسی

۳۳۳ ضمائم

www.ketab.ir

مقدمه

امروزه در نظام‌های نوین سلامت، با اتخاذ رویکردی جامع‌گرایانه به سلامت، در کنار ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی فرد، توجه جدی به بعد معنوی به عنوان بعد چهارم سلامت مورد توجه قرار گرفته است. در این خصوص به پشتوانه مبانی علمی و مطالعات تجربی فراوان، لزوم توجه راقبت و درمانگران به بعد معنوی سلامت مورد تاکید ویژه می‌باشد.

براین اساس با توجه به اهمیت موضوع فوق، در خصوص ضرورت بسترسازی و پرداختن گام بنیادی‌تر به منظور تلفیق موضوع معنویت در مبانی آموزشی برنامه درسی مراقبت و درمان آموزش پزشکی کشور این مطالعه انجام یافته است.

در این مطالعه، پس از بررسی و تحلیل میزان توجه به دیدگاه معنوی در برنامه‌های درسی آموزش پزشکی و پرستاری نهادهای آموزشی سایر کشورها، این موضوع در کشورمان مورد تعقیب و بررسی قرار گرفته است.

در دستیابی به اهداف این تحقیق، عمده مطالعات بین‌المللی و ملی در این حوزه مورد بررسی قرار گرفته و در یک رویکرد مقایسه‌ای، یافته‌های استخراج شده، میزان تمرکز محتوای برنامه‌های آموزش پزشکی و پرستاری ایران بر موضوع سلامت معنوی بیماران مورد ارزیابی و در نهایت پیشنهادات لازم ارائه شده است.

در بخش دوم کتاب سلامت معنوی و سلامت روانی مورد مطالعه قرار

گرفته و تلاش گردیده تعاریف، ویژگی‌ها و شاخصه‌های سلامت معنوی و روانی در پرتو مطالعه تطبیقی مورد بررسی قرار گیرد.

در بخش سوم این کتاب سلامت معنوی در مراقبت‌های پایان حیات مورد مطالعه قرار گرفته است. در مراحل پایان حیات، زمانی که بیمار از وضعیت حاد خود مطلع می‌گردد، دچار بحران معنوی می‌شود و در چنین شرایطی ممکن است احساس تنهایی کند که در پرتو سلامت معنوی می‌تواند نیازهای اساسی خود برای عشق، امید، توکل، رسیدن به اهداف و ارتباط با خود، خدا و دیگران را برآورده سازد.

هرچند مفاهیم سلامت معنوی در عرصه‌های مختلف نظام سلامت بسیار گسترده است و در این طریق و کتاب می‌توان درباره آن نوشت لیکن در این کتاب سه حوزه برنامه‌های ارزش پزشکی و پرستاری، سلامت روانی و مراقبت‌های پایان حیات مورد مطالعه قرار گرفته است که امیدواریم این اثر که برآیند اجرای سه طرح تحقیقاتی در گروه سلامت معنوی فرهنگستان علوم پزشکی است مورد توجه علاقمندان قرار گیرد. بمنّه و کرمه

سولفان

اردیبهشت ۱۳۸۵